

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE DEKEN VAN DE DOMKERK TE UTRECHT, 1422-1648

door
J.C. Kort

Eerder gepubliceerd in 'De Nederlandsche Leeuw', jrg. 112 (1995), een uitgave van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Inleiding

In tegenstelling tot de proost beschikte de deken van de Domkerk over een bescheiden aantal leenmannen. De registratie hiervan - met een fors hiaat in de zestiende eeuw - bevindt zich in het archief van het kapittel ten Dom, dat aanwezig is op Het Utrechts Archief (HUA). Voor ons doel kon gebruik worden gemaakt van inv. nrs. 1082/2, 1083/3 en 1068. In inv.nr. 1083/1 werden in tegenstelling tot het gestelde in de inventaris uitsluitend verpachtingen aangetroffen, waarmee de overige registers grotendeels ook gevuld zijn. Van inv. nr. 1068-2 is de registratie na 1648, lopend tot 1811, niet bewerkt.

Deze publicatie is in opzet dezelfde als die, toegepast bij repertoria die verschenen in het tijdschrift 'Ons Voorgeslacht'. Dat houdt in, dat de zakelijke gegevens over het leen en zijn ligging zijn samengevat in een kopbeschrijving. Daaronder volgen samenvattingen van de beleningen in chronologische volgorde. De namen van de beleenden e.a. zijn zo veel mogelijk aangepast aan de huidige spelling.

AXEL

1. **De tienden in Axel beoosten Blide, in Zaamslag, Zuiddorp, Aldendijk, Ottene en daaromtrent met de heerlijkheid daarbij.**

14-7-1461: Johan van der Mersch van Nevele bij dode van Margaretha van der Mersch, zijn zuster, en Jacob van der Mersch van Nevele, zijn vader, 1082/2 fol. 40v-41, St. Jan, 978.

LEERSUM

2. **De tiende te Donckerlaer in het kerspel Leersum grof en smal, wild en tam met toebehoren.**

14-3-1442: Gijsbert van Herdeveld bij dode van Gerard Merrenz. van Wessel, zijn vader, 1082/2 fol. 32, St. Jan, 978.

9-10-1446: Lijftocht van Ida van Herdeveld, gehuwd met Gijsbert van Herdeveld, 1082/2 fol. 31, St. Jan, 978.

8-4-1465: Johan Bor Gerardsz. voor Gerard Mor van Herdeveld bij dode van Gijsbert, diens vader, 1083/2 fol. 140.

10-7-1474: Hulde van Gerard Mor, 1083/2 fol. 140.

25-9-1482: Morre Gijsbertsz. van Dashorst voor Aleid, dochter van Gijsbert Morre, gehuwd met Gerard van Putten, die hulde zal doen na afloop van de oorlog, bij dode van Morre Gijsbertsz., haar broer, 1083/2 fol. 142v.

16-5-1594: Belast voor Johanna van Wenckum, weduwe Evert van Renen, met 1000 goudguldens door Gerard van Wenckum, haar broer, en lag volgens de oude akte abusievelijk in Leusden, 1068a.

17-3-1636: Joost van Beinhem voor Wilhelmina van Wenckum, zijn vrouw, bij dode van Gerard, haar vader, volgens huwelijksvoorwaarden d.d. 16-1-1636, 1068/1.

9-2-1637: Johan van Wijnbergen, burger van Amersfoort, voor Wilhelmina van Wenckum bij dode van Joost van Beinhem, 1068/1.

22-12-1637: Walraven van Beinhem bij dode van Wilhelmina van Wenckum, zijn schoondochter, te komen op Johan van Wijnbergen, burgemeester van Harderwijk, zijn neef, 1068/1.

26-8-1641: Johan van Wijnbergen bij dode van Walraven van Beinhem, 1068/1.

WERKHOVEN

3. **De helft van de tienden in het gerecht van de leenheer aan de Nijendijk, waarvan Ernst van Hardenbroek de andere helft in erfpacht heeft.**

3-7-1458: Agnes, dochter van Frederik van Drakenburg, gehuwd met Gerard van Veen, te komen op Hendrik van der Aa, haar zoon uit haar eerste huwelijk met Gijsbert van der Aa, 1082/2 fol. 40.

7-1-1470: Hendrik van der Aa Gijsbertsz. bij dode van Agnes van Drakenburg, zijn moeder, met lijftocht van Elisabeth, dochter van Dirk Taets, zijn vrouw, 1083/2 fol. 142.

4. **Het getimmerte op de hofstede (1449: het huis) Werenstein en 14 morgen, waar het huis in staat, in Nijendijk (1449: in het gerecht van de leenheer), strekkend van Wijkerwetering, boven: Jan de Ridder (1449: erven Johan de Cruve) met pacht van de leenheer, beneden: Willem de Witte (1449: Johan Spronck) met pacht van de proost ten Dom.**

29-1-1422: Lijftocht van Agnes, gehuwd met Arnout de Wit van Werenstein, 1082/2 fol. 24v.

28-5-1449: Johan van Leeuwen bij dode van Arnout Jansz. van Leeuwen, zijn vader, 1082/2 fol. 34v-35.

5. **10 morgen in het gerecht van de leenheer aan de Nijendijk, boven: de leenheer, beneden: het kapittel Oudmunster te Utrecht.**

19-4-1434: Bertout van Nijestein bij overdracht door Gerard de Edel, 1071.

18-9-1446: Lijftocht van Bertrada, gehuwd met Hendrik van der Lucht, op f 10.- Rijns, gemaakt door Bertout van Nijestein, haar broer, 1082/2 fol. 31v.

9-4-1470: Johan van Driel bij overdracht door Bertolt van Driel, zijn vader, 1071.

4-10-1471: Lijftocht van Bertolt van Driel en Elisabeth, dochter van Ernst van Schaik, gemaakt door Johan van Driel, hun zoon, 1071.

8-10-1483: Gozewijn van Driel bij dode van Johan Bertoltz., waarna overdracht aan Gijsbert van Driel, zijn zoon, bevestigd door Nikolaas van Walenburg, parochiaan van 't Goy, 1083/2 fol. 145v.

20-9-1557: Evert de Reyger voor Alef, weduwe Frans Bernardsz. van Benthem, voor Franske, haar dochter, te Rijssen, 1071.

4-8-1561: Evert de Reyger voor Franske van Benthem met ledige hand, 1071.

18-6-1579: Steven de Reyger voor Franske, dochter van Frans Bernardsz. van Benthem, zijn vrouw, 1071.

6-11-1604: Frederik Reiniersz. van Azewijn voor Reinier van Azewijn, heer van Brakel en Sterkenburg, bij overdracht door Willem van Hattem, burgemeester van Wijk bij Duurstede, voor Arnold de Reyger tho Wermertinck Stevensz. te Delden, die aankwam van Franske van Benthem, diens moeder, 1068-2 fol. 2-3.

12-5-1617: Anton Gijsbertsz. voor Anton van Azewijn bij overdracht door Johan Cornelisz. Vernoy voor Reinier van Azewijn, gehuwd met Machteld van IJzendoorn, diens ouders, voor Antons huwelijk met Geertruida van Aldenbockum, 1068-2 fol. 4-5v.

13-1-1630: Anton van Azewijn, heer van Brakel en Sterkenburg, mag beschikken, 1068-2 fol. 15.

22-2-1646: Mr. Johan Hooft, advocaat bij het Hof van Utrecht, voor Anton van Azewijn, heer van Wesenthorst, bij dode van Anton, diens vader, 1068-2 fol. 21v-23.

2-8-1648: Anton Gijsbertsz., schout van Werkhoven, voor Margaretha Torck, weduwe te Brakel, Sterkenburg enz., voor Antonietta van Azewijn, haar dochter, bij dode van Anton, haar vader, 1068-2 fol. 23-25.

6. **7 morgen in het gerecht van Nijendijk.**

5-11-1386: Borre van Heemstede, burger van Utrecht, draagt over aan deken en kapittel ten Dom, van wie hij in leen hield, Dom, 1761.

7. **5 morgen (1644:bouwland) in het kerspel Werkhoven in het gerecht van de leenheer aan de Nijendijk, beiderzijds: de leenheer en de kerk ten Dom.**

10-9-1456: Hendrik de Wit, burger van Utrecht, bij dode van Hendrik de Wit, zijn vader, 1082/2 fol. 36v-37.

20-6-1471: Jonge Werner Braam voor Aleid, zijn nicht of tante, gehuwd met Melis van Nijeveld, die niet 'aansprekelijk is wegens de popelcije', bij dode van Hendrik de Witte, haar broer, 1083/2 fol. 141.

21-11-1537: Gerard Dirksz. bij overdracht door Jacob van Zuilen van Nijeveld, 2140 in fine.

...-15..: Willem Dirksz. voor Nikolaas Gerardsz., zijn neef, onmondig, bij dode van Gerard Dirksz., diens vader, 2140 in fine.

8-12-1599: Ernst Willemsz. Pauw, wonend in 't Goy, voor Anna Adriaansd., voor Neeltje, dochter van Hugo Adriaansz., haar nicht, bij dode van haar vader, bevestigd door Gerard de Cruyf, Neeltjes oom, 1068-1.

15-3-1634: Hugo Cornelisz. voor Jannetje, dochter van Cornelis Tonisz., bij dode van Neeltje, dochter van Hugo Adriaansz., haar moeder, 1068-2 fol. 19.

28-9-1644: Hendrik Cornelisz. van Maurik bij overdracht door Pieter van Sombeek, procureur bij het Hof van Utrecht, voor Jannetje Cornelis uten Eng, gehuwd met Laurens Danielsz., 1068-2 fol. 20-21v.

8. **Een stuk land in Werkhoven, genaamd des Riegen kamp (1619: Rietkamp), boven: Gijsbert van Vianen (1526: erven Govert Dedel; 1619: Koenraad Delen met eigen), beneden: een wetering, genaamd Engelsloot.**

...-14..: Jonge Timan de Edel, als getuige vermeld 1434, 1071.

14-8-1449: Arnout Dedel bij overdracht door jonge Timan Dedel Lambertsz., zijn vader, bevestigd door Jacob Dedel Lambertsz., met lijftocht van Maria, zijn vrouw, 1082/2 fol. 32v.

21-10-1458: Jacob Dedel Lambertsz. bij overdracht door Timan en Nikolaas Dedel Lambertsz., broers, waarna overdracht aan Willem de Vosse, 1082/2 fol. 40.

23-1-1526: Jacob Hermansz. te Werkhoven bij overdracht door Boudijn Jansz. voor Truitje, dochter van Willem de Vosse, diens vrouw, 1069.

27-10-1619: Jan Gillisz. te Werkhoven bij overdracht door Willempje, dochter van Jan Jacobsz., weduwe Gerard Hubertsz. Overdam, 1068-2 fol. 10.

12-11-1624: Gerard Overdam voor Willempje, dochter van Jan Jacobsz., weduwe, zijn moeder, bij dode van Jan Gillisz., waarna overdracht aan Willem Splintersz., wonend in 't Goy, 1068-2 fol. 13v-14.

19-1-1633: Dirk Willemsz. van Rossum voor Splinter Willemsz. bij dode van Willem Splintersz., diens vader, 1068-2 fol. 16v-17.

1-2-1634: Gerard Gozewijnsz., wonend in 't Goy, bij overdracht door Dirk Willemsz. van Rossum voor Splinter Willemsz. van Rossum, diens neef, 1068-2 fol. 18v.

28-11-1640: Arnout Gozewijnsz. voor Gozewijn Gerardsz., zijn neef, bij dode van Gerard Gozewijnsz., diens vader, 1068-2 fol. 19v.

WIJK

9. **Een uiterwaard in Wijk, genaamd (1465: Overste; 1617: Hoge) Steenweerd, met toebehoren, strekkend van de Lek opgaand met de Lee tot de Lekdijk (1465: naast de Rijn), boven: Evert over de Vecht (1602: erven Jacob over de Vecht), beneden: erven Frederik van Steenre.**

31-10-1467: Jacob Proys, die in 1465 schonk, gehuwd met Heilwig, dochter van Herman van Steenre, te komen op Goede en Margaretha, zijn dochters, beiden met de helft, 1073.

Het leen 9 gesplitst in 9A en 9B.

9A. De helft van het leen.

19-4-1602: Onna van Els bij dode van Hildebrand van Els ook met de andere helft, 1068-2 fol. 1.

15-6-1616: Onna van Elst mag beschikken, 1068-2 fol. 3v-4.

19-5-1617: Belast voor Hubert Gerardsz. van Eijndoven te Wijk met *f* 50.- Karolus door Cornelis Jacobsz. van Eijndoven voor Onnia van Els, wonend in Kleef in de Lijmers, te lossen met *f* 800.-, 1068-2 fol. 6-7v.

10-8-1619: Belast voor Anna Dutrieux, gehuwd met François le Meer (?), luitenant van ritmeester Sterkenburg, Katharina Dutrieux, weduwe Rudolf Spiering van Well, drost en dijkgraaf van Heusden, en Judith Dutrieux, gehuwd met Tobias Iddekingh, met *f* 111.- Karolus door Onna van Els, te lossen met *f* 1850.-, 1068-2 fol. 9-10.

16-3-1650: Dirk de Bye is gelost, 1068-2 fol. 9.

21-9-1648: Hildebrand van Udesheim bij dode van Onna van Elst, 1068-2 fol. 25.

9B. De helft van het leen, boven: het klooster te Wijk.

14-12-1562: Johan van Renesse van Moermond ook voor heer Adriaan van IJzendoorn, kanunnik ten Dom, en mr. Guislein Schrijvers, griffier van het Hof van Utrecht, executeurs-testamentair van Agniet, dochter van Hendrik van Leeuwen, 1074.

Het leen 9B gesplitst in 9C en 9D.

9C. Een zesde van het leen.

6-12-1617: Machteld van Elst mag beschikken over haar deel wegens testament van de juffrouw van Leeuwenberg, 1068-2 fol. 7v-8.

21-5-1624: Verpand door Gijsbert van Beesd en Machteld van Elst, zijn vrouw, wegens de verkoop aan Cornelis Jacobsz. van een half huis, hof en getimmerte en twee kamers achter de Twijstraat in Utrecht, 1068-2 fol. 13.

9D. Een zesde van het leen en een vierde van een zesde.

23-1-1621: Arnout van Hornhoven, advokaat, secretaris van Wijk, voor Gerard van Ardt bij dode van Sofia van Els alias van Beveland, dochter van Gerard van Els, die aankwam van Agnes van Leeuwenberg, waarna overdracht aan Jurriaan van Beveland, waarna overdracht aan Cornelis Jacobsz. van Eijndoven, 1068-2 fol. 8-12v.

28-11-1629: Jan Arnoutsz. in de Eng bij overdracht door Cornelis Jacobsz. van Eijndoven, 1068-2 fol. 14.

2-2-1630: Belast voor Nikolaas van Borculo en Anna van Rosweij, zijn vrouw, te Utrecht, voor Maurits van Steenwijk, haar zoon, met *f* 22.- Karolus door Jan Arnoutsz. in de Eng, te lossen met *f* 400.-, 1068-2 fol. 15v-16v.

16-9-1651: Maurits van Steenwijk is gelost, 1068-2 fol. 15v.

2-2-1633: Belast voor Frans van Byegen te Utrecht met *f* 25.- door Jan Arnoutsz. in de Eng, te lossen met *f* 400.-, 1068-2 fol. 17v-18.

16-9-1651: François van Bodegem is gelost, 1068-2 fol. 17v.